

Økologer tester 'bland-selv'-korn: Lovende resultater fra årets høst

Hjemmeblandede sortsblandinger i vinterhvede har potentiale til at give sundere afgrøder, højere udbytter og øget konkurrenceevne mod ukrudt.

Derfor har Innovationscenter for Økologisk Landbrug gennemført demoforsøg, der efter årets høst har vist, at det fungerer fint med 'bland-selv' hjemme hos økologerne.

🕒 10. september 2025

📌 [Planteavl](#)

📖 Læsetid: 7 minutter

Tre hvedesorter er sået sammen i én forsøgsmark i Nordjylland, hvor der er testet forskellige måder at blande sorterne på egen bedrift. Bemærk at en af sorterne har stak - de andre to har ikke. Foto: Uffe Bregendahl

På en mark i Nørhalne nord for Aalborg hæver fire hvide stokke sig over en stor, høstklar, økologisk vinterhvedemark.

Plastikstokkene indikerer her rammerne for et demoforsøg hos Bjørn Økologi, der skal bane vejen for, at flere økologer kan så blandinger med flere sorter af samme kornart.

Og kigger man nærmere på hveden i kornmarken i Nørhalne, har én af dem stak på aksene – de andre har ikke.

Sortsblanding af vinterhvedesorter er en praksis, som er meget udbredt hos konventionelle landmænd, men økologerne halter lidt bagefter, fordi frøleverandørerne tilbyder et begrænset udvalg af økologiske sortsblandinger i vinterhvede. Samtidig kan økologerne have særlige interesse i blandinger, hvor der indgår en lidt højere sort, som har en stærk ukrudtskonkurrenceevne.

På marken i Nørhalne blev der i efteråret 2024 lavet forsøg med at blande tre vinterhvedesorter på marken og på betongulvet i laden. Foto: Uffe Bregendahl

Forsøg i to landsdele

Derfor har Innovationscenter for Økologisk Landbrug nu testet to metoder til at lave en 'bland selv'-løsning: Enten ved at blande tre sorter på et betongulv i maskinhuset eller direkte fra tre big-bags ned i såmaskinen - lag på lag.

Demoforsøgene blev gennemført to steder i landet; hos en landmand ved Hjortshøj nord for Aarhus og altså i Nørhalne.

Her er det økolog Michael Blach, der har lagt en knap 17 ha mark til demoforsøgene.

Efter erfaringerne med innovationscentrets forsøg foretrækker han fremover at blande sorter på maskinhusets betongulv, først og fremmest fordi han planlægger at blande endnu flere sorter og i større skala.

”Jeg læste om en englænder, en konventionel, der havde gode erfaringer med at blande otte sorter, og det kan man ikke få færdigblandet – de stopper ved tre. Så jeg vil helt klart blande det op på ladegulvet, fordi der er langt fra kornet i den øverste sæk til den nederste sæk i en såmaskine. Og der kan jo heller ikke være otte sække i en såmaskine,” forklarer Michael Blach.

Nyhedsbrev fra Økonu.dk

Ønsker du at holde dig opdateret om seneste nyt om mark og stald i økologiens verden, kan du tilmelde dig nyhedsbrevet.

Fulde navn*

Email*

Hvor ofte vil du modtage nyhedsmailen?*

- ☐ Dagligt
☐ Ugentligt
☐ Månedligt

Tilmeld nyhedsbrev

Landmanden fra Hjortshøj har derimod over for Sidsel Birkelund Schmidt givet udtryk for, at han foretrækker at blande kornet i marken direkte fra sækkene.

”Det er nemmere for ham at blande direkte fra bigbags og ned i såmaskinen end på gulvet, og det betyder, at han kan få såsæden leveret direkte ud i

marken,” forklarer Sidsel Birkelund Schmidt, der er specialkonsulent ved Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Hun var med, da de tre sorter blev blandet på markerne og på betongulvene, og hun har løbende fulgt planternes og markernes udvikling i løbet af foråret. Konklusionen er, at begge blandingsmetoder fungerer.

På marken ved Hjortshøj ses det tydeligt, at den lyse hvedesort Fritop dominerer i første træk, fordi sorten har ligget nederst i såmaskinen. Foto: Uffe Bregendahl

Striber med Fritop

Dog med den forskel at der ved direkte lagblanding i såmaskinen på marken kan gå lidt tid, før sammenblandingen bliver jævnt fordelt, når såmaskinen starter på første træk.

På et luftfoto fra marken ved Hjortshøj ses det tydeligt, at der er en stribe efter første træk i kornet, der er lysere end i resten af marken. Det skyldes, at det var her, der i efteråret 2024 blev sået første træk i forsøget, hvor der lå såsæd af sorten Fritop i nederste lag i såmaskinen. Kornet har altså ikke blandet sig så godt i opstarten.

Specialkonsulent Sidsel Birkelund Schmidt har siden såningen i efteråret 2024 fulgt de tre hvedesorter. Foto: Uffe Bregendahl

Hvedesorten Fritop er bevidst brugt i demoforsøgene, fordi den skiller sig tydeligt ud fra de to andre sorter under væksten.

”Den økologiske sort Fritop har stak og er høj, men også lysere i bladene, og derfor kunne vi tydeligt se, at såmaskinen ligesom skulle i gang, før de tre sorter blev blandet. Det første træk – måske 200 meter – var lysere end resten af marken, fordi den sort blev lagt som første lag i bunden af såmaskinen,” forklarer Sidsel Birkelund Schmidt.

Da såmaskinen igen skulle fyldes op – stadig med en rest af blandet korn i bunden - var forskellen i forsøgsmarkerne efterfølgende ikke så udpræget, vurderer hun og konkluderer overordnet, at metoden bestemt er en brugbar løsning.

Stak som indikator

Ved en af de andre markeringsstokke på forsøgsmarken ved Nørhalne, hvor blandingen er lavet hjemmefra på ladegulvet, er farverne ensartede hele vejen.

Efterhånden som kornet er skredet igennem og modnet i løbet af sommeren, er sorten Fritop nem at kende pga. dens stak. Det betyder, at Sidsel Birkelund Schmidt også kunne nærstudere felter på marken og få en idé om blandingsforholdene.

”Det ser meget fornuftigt ud med blandingerne. Og selv i den lyse stribe med overvægt af Fritop vokser de to andre sorter jo også,” konkluderer hun.

Læs også:

[Økologer mangler sortsblandinger, så nu afprøver de 'bland-selv'-metoder](#)

Sundere marker

Teorien er altså, at flere sorter sammen giver sundere korn og mere stabilt udbytte. Men der kan ikke ud fra høsten fra de to marker i hhv. Østjylland og Nordjylland drages konklusioner om sortsblandingernes sundhed, da fokus har været på opblandingsmetode, og sorterne derfor ikke er testet enkeltvis til sammenligning.

Men markerne har stået superflot i år med en god højde, vurderer Sidsel Birkelund Schmidt, der gennem året også har holdt øje med sundhedstilstanden og ukrudtstrykket.

”Det tyder på, at de andre sorter har nydt godt af, at Fritop er en høj sort, og det har haft en ukrudtseffekt,” siger Sidsel Birkelund Schmidt.

Landmand Michael Blach har også en fornemmelse af, at de tre sorter sammen har gjort noget godt for både udbytte og sundhed i hans forsøgsmark.

”Det kan måske ikke underbygges videnskabeligt, men jeg bilder mig ind, at jeg har haft en sundere hvedemark i år, end jeg ellers ville have haft. I foråret begyndte konventionelle at snakke om rust og svamp i Pondus-sorten i det tidlige forår - det har vi slet ikke oplevet, og det kan jo godt skyldes, at vi har haft flere sorter sammen,” siger Michael Blach.

Michael Blach vurderer, at hveden har stået bedre i år, fordi marken har været tilsået med tre sorter. Fremover overvejer han at så helt op til otte sorter sammen. Foto: Uffe Bregendahl

Udbytteforsøg med sortsblandinger

Sideløbende med de to blandingsdemoforsøg har Innovationscentret for Økologisk Landbrug andre steder i landet lavet landsforsøg med flere forskellige sortsblandinger og enkeltsorterne hver for sig. I disse forsøg indgår der også økologisk heterogent materiale, som har en højere diversitet end sortsblandinger.

Når der er overblik over udbyttet i disse forsøgspareller, kan man måske komme med nogle mere præcise konklusioner om effekten af, at økologer følger i de konventionelles fodspor og sår flere sorter sammen på markerne, eller om økologisk heterogent materiale har et potentiale i økologien.

Artiklen er skrevet i projektet 'ØKOKORN – Kvalitet i økologisk korndyrkning med målrettet sortsmateriale' med støtte fra Fonden for Økologisk Landbrug